

svět katolickýma očima MONITOR

publicistický čtrnáctideník

ročník XIX., číslo 24

18. 12. 2022 / neprodejné

Z OBSAHU	Vánoce s J. R. R. Tolkienem: Dopisy otce Vánoc	06
	Geniální katolické stopy v Shakespearově Macbethovi	10
	Vánoční příloha: Pravý koncil a koncil médií. Stále otevřený konflikt	I-IV

Foto: Vojtěch Hlávka / Člověk a Víra

Kde je v betlémě ďábel?

Stavíte už betlém? Nebo se na to teprve chystáte? Neměl by chybět pod žádným stromečkem. Nejen dětem, ale i nám ukazuje, o co o Vánocích jde: Sám Bůh se nám narodil! V chudé stáji! On zná náš často tak obtížný život, nejen proto, že je vševědoucí Bůh, ale i proto, že náš lidský život spojený s radostmi, ale i s mnoha obtížemi sám prožíval, když se stal člověkem... A to je, dle mého názoru, ještě něco úplně jiného, než znát ho jen proto, že je vševědoucí!

V betlémě je řada postav: Pán Ježíš v jeslích jako nově narozené dítě, Panna Maria, svatý Josef, vůl a oslík, pastýři, anděl... Ale jestlipak víte, kde je tam čert?

(Nebo spíš ďábel, protože čert je pohádková postavička, ale ďáblové, tj. padlí andělé, opravdu existují a závidí nám to, o co oni sami přišli. Ve své zlobě pracují na tom, abychom dopadli jako oni.) Že nevíte, kde je v betlémě ďábel? Netrapte se tím, také jsem to netušil, než mi to řekl jeden starý moudrý kněz: Takový malý ďáblík je prý v každém betlémě. Není na první pohled vidět, je schovaný někde pod mechem, pod kůrou nebo pod kamenem. A co tam dělá? I to mi ten kněz prozradil: on se nám škodolibě směje, až se za břicho popadá. Díky tomu můžeme někdy poznat, kde je – mech nebo kůra se pak v tom místě lehce třese. A proč se nám

směje? Má obrovsky škodolibou radost, když vidí, jak jsme během několika málo chvil o Vánocích vyčerпали veškerou dobrotu a vlídnost ke svým blízkým – a za pár dní jsme na ně zase takoví, jací jsme byli před Vánocemi, ne-li ještě horší.

Zkuste si o Vánocích občas prohlédnout mech a kameny ve vašem betlémě. Vidíte, jak se v některém místě začínají (třeba zajím jen lehce) třást? Pokud ne, tak je to zatím dobré, ďáblík se ještě nesměje, ještě nemá důvod k té škodolibé radosti. Ať to tak zůstane. Moc vám to přeji.

*P. Mgr. Pavel Zahradníček, Th.D.
farář v Dubňanech*

Kardinál Zen usvědčen u hongkongského soudu, má zaplatit pokutu

Emeritní biskup a otevřený obhájce demokracie musí zaplatit 512 dolarů za to, že nezaregistroval charitativní organizaci.

Hongkongský kardinál Joseph Zen byl v pátek 25. listopadu shledán vinným z toho, že na čínském území nezaregistroval prodemokratickou charitativní organizaci, a byla mu vyměřena pokuta v hodnotě 512 amerických dolarů.

Soud v západokaulungské oblasti Hongkongu usvědčil devadesátiletého kardinála Zena a další členy dozorčí rady nadace 612 Humanitarian Relief Fund z porušení vyhlášky o spolcích, která požaduje, aby se místní organizace do měsíce od svého založení registrovaly nebo zažádaly o výjimku.

Nadace 612 Humanitarian Relief Fund byla založena s cílem pomáhat s hrazením lékařských a právních poplatků lidem, kteří byli před třemi lety zatčeni během protestů. Číslo 612 se vztahuje k 12. červnu 2019, datu mohutného protestu proti Pekínem prosazovanému zákonu o vydávání stíhaných osob do Číny. Od té doby nadace svou činnost zastavila.

Kardinál Zen, emeritní hongkongský biskup a neskrývaný zastánce svobody vyznání a občanských svobod, byl nejprve v květnu na základě Pekínem vnučeného zákona o národní bezpečnosti zatčen pro podezření ze spolčování s cizími mocnostmi.

Řadě členů dozorčí rady, včetně kardinála, byla uložena pokuta 4 000 hongkongských dolarů (512 amerických dolarů, tj. zhruba 12 000 Kč). Šestý obžalovaný Sze Ching-wee, tajemník nadace, dostal díky své méně významné roli pokutu 2 500 hongkongských dolarů (320 amerických dolarů, 7 500 Kč).

Podle agentury Catholic News Agency Zenův právník Robert Pang minulý měsíc u soudu prohlásil, že „trestní postihy za nezaregistrování nutně představují omezování svobody sdružování“.

Vrchní soudkyně Ada Yim prohlásila, že nadace nebyla zřízena jen pro dobročinné účely, nýbrž „se jasně dotýkala záležitostí veřejného zájmu a horlivě od

Foto: etanliam / flickr

veřejnosti vybírala peníze k dosahování svých cílů“.

Rozhodla se však uložit pokutu nižší než 1 200 amerických dolarů, které požaduje zákon.

Podle bývalé prodemokratické zákonodárkyně a spoluobžalované Margaret Ng šlo o první případ, kdy místní obyvatelé museli na základě vyhlášky o spolcích čelit obvinění z toho, že se nezaregistrovali.

„Je velmi důležité, jaký dopad to bude mít na další lidi, na velké množství občanů, kteří se sdružili, aby spolu dělali to či ono, a na jejich další osud,“ sdělila podle agentury Associated Press Ng reportérům po zveřejnění usnesení. „Je to také nesmírně důležité v souvislosti se svobodou sdružování v Hongkongu na základě vyhlášky o spolcích.“

Zen však tvrdí, že by jeho případ neměl být spojován se svobodou vyznání v této bývalé britské kolonii, která od roku 1997 spadá pod pekingskou správu, ale těší se určité míře samostatnosti. „V Hongkongu žádné porušování náboženských svobod nepozoruji,“ uvedl.

List *South China Morning Post* píše, že členové dozorčí rady nadace 612 by včetně Zena mohli čelit dalším právním problémům, „protože divize národní bezpečnosti hongkongské policie dál prověřuje údajné spolčování této skupiny s cizími mocnostmi“.

11. května tohoto roku vatikánský mluvčí Matteo Bruni novinářům řekl, že „Svatý stolec se znepokojením obdržel zprávu o zatčení kardinála Zena a s mimořádnou pozorností sleduje vývoj situace.“

John Burger

Aleteia

Přeložila Alena Švecová

John Burger
novinář

SLOVO KNĚZE

Začátkem prosince si církev připomíná dva velké světce, biskupy reprezentující východ – sv. Mikuláše i západ – sv. Ambrože. Tyto dva velké muže spojuje jistě mnohé a tento sloupek má příliš málo vyměřeného místa, aby stačil.

Sv. apoštol Pavel Timotejovi ve svém druhém listě připomíná, jak a co má jako pastýř konat: „Před Bohem a Kristem Ježíšem, který bude soudit živé i mrtvé, tě zapřísahám pro jeho příchod a jeho království: Hlásej slovo Boží, ať přijdeš vhod či nevhod, usvědčuj, domlouvěj, napomínej v trpělivém vyučování.“ (2.Tim 4,1–2) A zároveň ho varuje: „Neboť přijde doba, kdy lidé nesnesou zdravé učení, a podle svých choutek si sežnou učitele, kteří by vyhověli jejich přáním. Odvrátí sluch od pravdy a přikloní se k bájím.“ (2.Tim 4,3–4) A oba biskupové byli jistě pamětlivi těchto Pavlových slov, neboť usilovali o čistotu víry v době, kdy se šířil arianismus, kterému podlehli i mnozí z biskupů.

I dnešní doba má dostatek bájí a lidí své choutky. A tito si samozřejmě hledají učitele, kteří by jim vyhověli. A někteří mají i tu „odvahu“, že tyto své choutky prezentují na synodálních sedáncích a volají po jejich zlegalizování. Pravdou ovšem zůstává, že se tyto choutky ani tak moc netýkají věrouky jako spíše mravouky. I když, jak víme, s jídlem roste chuť a nemůžeme tušit s jakými nápady může liberální a modernismem zasažený katolík ještě přijít. Příkladem, že jejich studnice nápadů je téměř nevyčerpatelná, zná jistě každý dost.

Budme a snažme se tedy my být normálními katolíky a jestliže se setkáme s těmi „nápaditějšími“ mějme odvahu jim říci, že se mýlí a modleme se za ně, aby je jejich choutky po reformě církve a jejího učení opustily. A často prosme i za biskupy, nemají to v současné době snadné, jako to ostatně neměli nikdy.

Sv. Ambroži a Mikuláši, orodujte za nás!

Evermod Jan Sládek

P. Mgr. Evermod Jan Sládek, OPraem. farář farností Lomnice nad Popelkou, Libštát a Nová Ves nad Popelkou

Němečtí biskupové budou pokračovat v reformách a budou „katoličtí odlišným způsobem“

Biskupové z Německa se zavázali k Vatikánem kritizovaným reformám katolického učení.

Biskup Georg Bätzing, předseda Německé biskupské konference (DBK), po sérii setkání s papežem Františkem a dalšími představiteli vatikánské hierarchie reportérům v Římě sdělil, že si přeje být „katoličtí odlišným způsobem“ a zavést reformy projednávané v rámci německé synodální cesty.

„Jsme katoličtí,“ prohlásil Bätzing na tiskové konferenci, „ale chceme být katoličtí odlišným způsobem.“

Němečtí biskupové byli v polovině listopadu v Římě na své návštěvě *ad Limina*, jejíž součástí bylo setkání s papežem Františkem. V pátek se pak v Augustiniánském patristickém institutu v Římě setkali s vedením některých dikasterií římské kurie, aby společně uvažovali o německé synodální cestě.

Progresivní katolické hnutí synodální cesty usiluje o možnost zehnat stejnopohlavním pářím, o dobrovolnost celibátu kněží a o jáhenské svěcení žen.

Církev toto reformní hnutí zahájila roku 2019 ve snaze zvětšit své zmenšující se sbory a v reakci na skandály ohledně sexuálního zneužívání v církvi.

Bätzing Vatikán ujistil, že německá katolická církev „nebude dělat žádná rozhodnutí, která by bylo možné činit pouze v kontextu celosvětové církve“, včetně změn základního učení.

„Církev v Německu však chce a musí

poskytovat odpovědi na otázky, které věřící kladou,“ prohlásil.

Tváří v tvář kritice z Vatikánu Bätzing uvedl, že reformní otázky nejsou „uzavřené“.

„Pokud jde například o svěcení žen, [Vatikán] zaujímá velice jasné stanovisko, že tato otázka je uzavřená. Ta otázka však existuje a je nutno ji promýšlet a diskutovat o ní,“ řekl biskup. „Všechny tyto otázky leží na stole a veškeré pokusy o jejich vymazání budou marné.“

Kardinál Pietro Parolin, který tyto debaty moderoval, poukázal na „důležitost tohoto setkání jako prostoru pro sdílení, milost a jednotu v rozdílnostech“, přičemž zmínil obavy, jež synodální cesta vzbuzuje, zejména „nebezpečí reforem církve, ale ne v církvi“.

Zrcadlil názory Vatikánu, který toto hnutí potlačuje a tvrdí, že pokud církev reformy zavede, hrozí jí rozkol.

Kardinál Luis Francisco Ladaria, prefekt Kongregace pro nauku víry, a kardinál Marc Ouellet, prefekt Kongregace pro biskupy, Parolina podpořili a „upřímně a jasně vyjádřili své obavy a výhrady ohledně metodologie, obsahu a návrhů synodální cesty“.

Catholic Herald

Olenka Hamiltonová

Přeložila Alena Švecová

Drazí čtenáři,

toto vydání *RC Monitoru* je pro letošní ročník poslední. Nové číslo ročníku 2023 očekávejte v druhém lednovém týdnu, s datem vydání 15. 1. 2023. V prvním čísle nového roku také naleznete potvrzení Vašich darů za rok 2022.

Za Vaši přízeň, podporu a především modlitby i věrnou čtenářskou důvěru Vám ze srdce děkujeme!

redakce RC Monitoru

DNES SE VÁM NARODIL SPASITEL

25. prosinec 2022 – Slavnost Narození Páně – v noci – Lk 2,1–14

Řek

Kristus se zrodil, když židovští vládci ztratili moc a vláda přešla na římské vládce, kterým Židé platili daně. Tak se naplnilo proroctví, které předpovědělo: „Žezlo se nevzdálí od Judy a hůl mezi jeho nohama, dokud nepřijde ten, komu patří“ (Gn 49,10). Když uplynul dvaadvacátý rok vlády císaře Augusta, vyšel od něj příkaz, aby byl celý svět zapsán k placení daní. Císař tím pověřil jistého Kvirinina, kterého jmenoval místodržitelem Judeje a Sýrie, a proto následuje: Toto první sčítání se uskutečnilo v době, kdy byl Kvirinius místodržitelem Sýrie.

A proto dodává „do města Davidova“, aby oznámilo naplnění zaslíbení, které Bůh dal Davidovi, že z plodu jeho útrobu vzejde věčný král; odtud plyne, že pocházel z Davidova domu a rodu. A tím, že řekl, že Josef byl z rodu Davidova, chtěl evangelista vyjádřit, že i sama Panna byla z rodu Davidova, neboť Boží zákon přikazoval vybírat si manželky ze stejného rodu: proto následuje: s Marií, jeho snoubenkou, která byla v požehnaném stavu.

Jan Zlatoústý

Augustin vydal tento příkaz na pokyn Pána, aby sloužil přítomnosti Jednorozeného. Tento příkaz přivedl matku do vlasti, kterou předpověděli proroci, tedy do judského Betléma; proto se říká: do města Davidova, které se nazývá Betlém.

Ambrož

A když se mluví o světském písmu, naznačuje se duchovní, určené ne pro krále pozemského, ale nebeského. Toto vyznání víry je soupisem duší: po zrušení starého synagogálního direktoria se připravovalo nové církevní direktorium. Nakonec, abyste věděli, že to nebyl Augustův, ale Kristův soupis, je přikázáno sečíst celý svět. Kdo jiný by mohl požadovat soupis celého světa než jeho vládce? Neboť ne Augustův, ale: Hospodinova je země a všechno, co ji naplňuje (Ž 24,1).

Toto je tedy první soupis myslí pro Pána, pro něhož se všichni dávají zapsat,

Carlo Crivelli: Klanění pastýřů (cca 1480)

ne na výzvu zvěstovatele, ale proroka, který říká: Tleskejte rukama, všechny národy (Ž 47,2). Nakonec, aby věděli, že jde o soupis pro vybírání daně ze spravedlnosti, přicházejí k němu Josef a Marie, tedy spravedlivý a panna. On zachoval slovo, ona porodila.

Podívejte se, jak Boží soud buduje víru. Anděl důkladně poučuje Marii, Josefa a pastýře, o nichž je řečeno: V též kraji byli pastýři, kteří v noci hlídali a střežili své stádo.

Řehoř

Když se měl Pán narodit, byl v mystickém smyslu proveden soupis lidí na celém světě, neboť se zjevil v těle, aby si na věčnosti vyžádal své vyvolené.

Béda

Takto je třeba uvažovat nejen o penězích, ale o všech vášních. Pro prostopášníka je jídlo pokladem, pro blázna hrami, pro milovníka smyslností.

Ten, který celý svět odívá do různých nádhér, je zabalen do pouhých plenek, abychom my mohli přijmout své první roucho. Ten, skrze něhož bylo všechno stvořeno, má ruce i nohy pevně složené, abychom měli ruce vztažené k dobrým skutkům a nohy postavené na cestu pokoje. A ten, který sedí po Otcově pravici,

nemá místo v hostinci, aby nám připravil mnoho příbytků v domě svého Otce; proto jde za nimi, neboť v hostinci pro ně nebylo místo. Nnarodil se v domě svých rodičů, ale v hostinci a na cestě, neboť tajemstvím Vtělení se stal cestou, aby nás po ní přivedl do vlasti, kde budeme požívat pravdu a život.

Řehoř z Nyssy

Když se zjevil jako člověk, nepodřizoval se ve všem zákonům lidské přirozenosti. Narození z ženy šíří vůni pokory, ale panenství, které mu sloužilo, ukazuje, jak dalece převyšuje člověka: jeho radostné nošení, jeho neposkvrněný původ, jeho snadný porod a jeho narození bez porušení, které nezačalo chtíčem a neskončilo bolestí. Ta, která do naší přirozenosti hříchem vložila smrt, byla odsouzena rodit v bolestech, a tak Dárce života musel prožít radostný porod. Díky panenství neporušitelnému stavu přechází do smrtelného života v době, kdy se začíná zkracovat tma a hojnost paprsků nutí nesmírnou noc ustupovat. Smrt způsobená hříchem totiž dosáhla hranice zkaženosti a za ní už směřuje k nicotě díky přítomnosti pravého světla, které osvitilo celý svět paprsky evangelia.

přeloženo, zpracováno a redakčně upraveno podle www.catena aurea.sk

JAKMILE BYL JEŽÍŠ POKŘTĚN, VIDĚL DUCHA BOŽÍHO, JAK NA NĚJ SESTUPUJE

8. leden 2023 – Svátek Křtu Páně – Mt 3,13–17

Raban

To znamená, když mu bylo třicet let (srov. Lk 3,23). Tím ukazuje, že nikdo nemá být vysvěcen ani na kněze, ani na kazatele, dokud nedosáhne plnoletosti. Josef se ujal vlády v Egyptě, když mu bylo třicet let (Gn 41,46), David začal v tomto věku vládnout (2 Sam 5,4) a Ezechiel se zasloužil o prorocství ve stejné době (Ez 1,1).

Holubice označuje také čtyři ctnosti pokřtěných. Holubice se zdržuje v blízkosti potoků, takže když uvidí jestřába, skočí do vody a uteče před ním. Vybírá nejlepší zrní, krmí cizí mláďata, nemá zobák, nemá v něm žluť, hnízdí ve skalních dutinách a místo zpěvu má nárek. Tak i svatí přebývají u řek Písma svatého, aby se vyhnuli útokům ďábla; vybírají si zdravé výroky, ne kacírské, aby se jimi živili; žijí učením a příkladem lidí, kteří bývali ďáblými mladíky, to jest stoupeneci, dobrých řečí se neohánějí jako kacíři, není v nich nesmiřitelný hněv, své hnízdo, to jest své útočiště a svou naději, vkládají do ran Kristovy smrti, neboť Kristus je pevná skála, a jako si jiní libují ve zpěvu, tak oni v nářku nad hříchy.

Pseudo-Chrysostom

„V té době“, tj. když Jan kázal: „Čiňte pokání“, aby potvrdili jeho kázání a přijali Janovo svědectví. Ale stejně jako světlo slunce po východu zornice nečeká, až zornice zapadne, ale vychází dříve, než zapadne, a svým jassem tlumí její záři, tak ani Kristus nečekal, až Jan dokončí svou cestu, ale zjevil se, když Jan ještě kázal.

Proto přišel ke křtu, abychom viděli, že přijetím lidské přirozenosti naplnil celé tajemství lidství. Ačkoli sám nebyl hříšník, přijal hříšnou přirozenost. On sám křest nepotřeboval, ale tělesná přirozenost druhých ano. (...) Jako by řekl: „Máš dobrý důvod, abys mě pokřtil – abych byl spravedlivý a hodný nebe. Jaký je však důvod, abych vás pokřtil? Všechno

Perugino: Křest Páně (cca 1482)

no dobro sestupuje z nebe na zem, nevstupuje ze země do nebe.

Remigius

Osoby jsou představeny, když říká: „Ježíš přišel po Janovi“, to znamená Bůh po člověku, Pán po služebníkově, král po vojákově a světlo po lampě. Místa jsou uvedena, když říká „od Galileje až k Jordánu“. Galilea je totiž překládána jako transfer. Kdo chce být pokřtěn, má přejít od neřestí ke ctnostem a pokořit se tím, že přistoupí ke křtu. Jordánsko je totiž překládáno jako „sestup“.

Augustin

Písmo svaté připomíná, že v této řece se často děly podivuhodné věci, a mimo jiné říká: Jordán se obrátil zpět (Ž 114,3). Předtím se vody vrátily zpět, nyní se vrací hříchy. A jako Eliáš způsobil, že se v Jordánu rozdělily vody (2Ko 2,8), tak Kristus Pán způsobil, že se v témže Jordánu rozdělily hříchy.

Spasitel se chtěl nechat pokřtít, ne aby získal očistu pro sebe, ale aby nás proudem očistil. Ponořil se do vody,

a proto voda smyla všechny hříchy. A není divu, když říkáme, že voda neboli tělesná substance byla určena k očišťování duše. Snadno proniká do všech skrytých zákoutí svědomí. Sama o sobě je vskutku jemná a lehká, ale díky Kristovu požehnání se stala ještě jemnější a jemnější rosa prostupuje skryté prameny života a tajemství myslí. Běh požehnání je mírnější než proudění vod. Požehnání, které vytrysklo ze Spasitelova křtu jako duchovní řeka, naplnilo prostor všech stínů, nitro všech pramenů.

Hieronymus

Dobře řekl „nyní“, aby ukázal, že Jan měl křtít Krista vodou a Kristus Jana Duchem. Nebo jinak: „Ať se stane,“ když jsem na sebe vzal přirozenost služebníka, musím také naplnit jeho pokoru. Jinak vězte, že v den soudu budete pokřtěni mým křtem. Nebo: „Teď toho nechte“, jako by Pán řekl: „Mám jiný křest, kterým mám být také pokřtěn.“

přeloženo, zpracováno a redakčně upraveno podle www.catena aurea.sk

VÁNOCE S J. R. R. TOLKIENEM: DOPISY OTCE VÁNOC

Je to nádherný objev! Jedna dobrá kamarádka získala v garážovém výprodeji výtisk *Dopisů otce Vánoc* od J. R. R. Tolkiena a byla tak hodná, že mi ho darovala.

Vydala ji jeho snacha v roce 1976 ke třetímu výročí Tolkienova úmrtí a je to úžasná sbírka uměleckých a humorných textů. Pokud jste ještě neobstarali všechny vánoční nákupy, existuje několik vydání, která by byla skvělým vánočním dárkem pro starší děti nebo Tolkienovy fanoušky – i když možná budete potřebovat expresní dopravu nebo vlídnou pomoc obsluhy v antikvariátu.

Je to skvělý příběh. Od batolecího věku svého prvního dítěte až do doby, kdy ve Vánoce věřilo jeho nejmladší dítě, psal Tolkien každoročně dopisy od Otce Vánoc. Tyto dopisy byly pečlivě doručovány na krb Tolkienovy rodiny. Jsou krásně výtvarně zpracované, obsahují ručně kreslené poštovní známky, veselé ilustrace dovádějícího ledního medvěda a osobní poznámky psané roztřeseným rukopisem Otce Vánoc. Děti tyto dopisy každoročně přijímaly s potěšením a úžasem a nořily se do jejich mýtů tak dlouho, jak jen to šlo.

Jsem rád, že tuto knihu vlastním, a přál bych si, aby to: a) napadlo mě samotného a b) abych to uměl takto napsat a ilustrovat. Nechám tedy raději promluvit dílo samo za sebe a zveřejním několik ukázek výtvarného zpracování a úryvků z textu.

Na této stránce píše Otec Vánoc v roce 1920 tříletému Johnovi:

Milý Johne,

Slyšel jsem, že ses dnes ptal, jaký jsem a kde bydlím. Nakreslil jsem ti tedy sám sebe a můj dům. Pečlivě tento obrázek ochraňuj. Právě odjíždím do Oxfordu s balíkem hraček – některé jsou pro tebe. Doufám, že dorazím včas: Na severním pólu dnes hustě sněží.

Tvůj milující O. V.

Lední medvěd je mezi Tolkienovými příznivci velmi oblíbený. Tady spadl

Foto: apilgriminnarnia.com

ze schodů. Vzkaz od Otce Vánoc začínal slovy: „Co myslíte, že chudák milý medvěd tentokrát dělá? Nic tak špatného, jako když tehdy zhasnul všechna světla.“

Zmínka o „zhasnutí všech světla“ se týkala roku 1926, kdy lední medvěd odpálil „největší výbuch na světě a nejmonstróznější ohňostroj, jaký kdy byl“. Na severním pólu nastal chaos. Na krásném obrázku na obálce je ohňostroj Aurora Borealis, který mohl mít ve sklepech jen Santa Claus.

Přestože většina knihy je napsána strojopisně, je zde několik ukázek původních dopisů. Jeden z nich je vložen do úvodu, jedná se o dopis z roku 1933. Vypráví se v něm o nebezpečí, kdy Vánoce byly málem zmařeny kvůli útoku skřítků. Tolkienovy Vánoce mají více prvků násilí, než je všeobecný průměr!

V pozdějším vydání (2001) je obasa-

žen další dopis, který je rovněž pěkným čtením. Přepis pochází z vydání z roku 1976:

Dům na útesu

Vrchol světa

Blízko Severního pólu

Vánoce 1925

Moji milí chlupci,

Letos mám strašně moc práce – ruka se mi z toho třese víc než kdy jindy, když si na to vzpomenu – a nejsem příliš bohatý. Vlastně se dějí strašné věci, některé dárky se pokazily a nemám severního polárního medvěda, který by mi pomohl, a musel jsem se těsně před Vánocemi stěhovat, takže si dovedete představit, v jakém stavu všechno je, a pochopíte, proč mám novou adresu a proč mohu vám

dokončení na str. 8

POHLED NA MŠI SVATOU DOMINIKÁNSKÝMA OČIMA

Dominikáni jsou nesmírně důležitými „světly“ církve. Jen se nad tím zamyslete: svatý Albert Veliký, svatý Tomáš Akvinský a svatá Kateřina Sienská byli, vedle řady dalších, dominikáni.

Stěží naleznete mezi námi smrtelníky větší intelektuální náboj a duchovní zář. Pokaždé mě přivádí v úžas Ježíšova slova Kateřině, jak jsou zaznamenána v jejím *Dialogu*:

S tímto světlem ve zraku intelektu mě viděl Tomáš, a získal tak světlo velkého poznání. Augustin, Jeroným a ostatní mí svatí učitelé Církve byli osvíceni mou Pravdou, a proto dokázali chápat a poznávat mou Pravdu v temnotách: svaté Písmo se totiž zdálo skryté ve tmě, protože nebylo pochopeno – to však nebylo způsobeno Písmem, ale člověkem, který chápe jen nedokonale –, a proto jsem poslal tyto hořící lampy, aby dávaly světlo zaslepeným a těžkopádnějším myslím.

Když se pak podíváš na Augustina a slavného Tomáše, na Jeronýma a ostatní, uvidíš, jak velkým světlem zahalili tuto nevěstu [tj. katolickou církev], jako svíce na svícnu, díky tomu, že v pravé a dokonalé pokoře vykořeňovali chyby...

Pomysli na slavného Tomáše, který hleděl zrakem svého ušlechtilého intelektu na mou Pravdu, v níž získal nadpřirozené světlo a poznání vlité milostí, takže dosáhl většího poznání modlitbou než studiem. Byl jasně zářícím světlem, které svítilo jeho řádu a mystickému tělu svaté Církve a rozptylovalo temnotu bludů. (přel. Ivana Hlaváčková, Krystal OP 1998)

Kromě toho, že desítky papežů již více než 700 let doporučují svatého Tomáše Akvinského jako knížete teologů, se mi zdá, že i jeho chvála od svaté Kateřiny do značné míry vysvětluje, proč mu církev přiznává tak výsadní místo v učení posvátné teologie.

Svatý Tomáš patřil k řádu kazatelů, nazývanému podle svého zakladatele „dominikáni“. Byl to první řád v dějinách církve, který považoval studium – tedy intelektuální práci – za svatou a posvěcující činnost samu o sobě, za něco, co stojí za to provozovat ne jako pouhý nástroj k ně-

Sv. Tomáš Akvinský, ochránce univerzity v peruánském Cuzco (1690–1695)

čemu jinému, ale jako způsob zdokonalování Božího obrazu v nás, jako skutečnou cestu k Bohu. V souvislosti s tím svatý Dominik poznal, že bez trvalého a vážného používání lidského intelektu, vedeného učitelským úřadem církve, by vládci světa i prostí lidé znovu a znovu podléhali šarlatánům, hulvátům, heretikům, svůdcům a různým démonickým silám. Těchto parazitů se vlastně nikdy nelze zcela zbavit, ale svatý Dominik vytvořil řád, který se prostřednictvím kázání a zdravého učení s nezlomným odhodláním věnoval odhalování a vyvrácení jejich úkladů. Snad nebudeme příliš přehánět, když řekneme, že Dominik a dominikáni jsou svatci, kteří posvětili studium klasických spisů i výmluvnost, která z takového studia vychází.

Viděli jsme, že svatá Kateřina píše, že Bůh dal svatému Tomášovi zvláštní světlo k pochopení Písma svatého. Když se zamýšlíme nad dominikánskou horlivostí

ve studiu, pomysleme na mši katechumenů; pomysleme na zvěstování Písma a jeho výklad v homilii; pomysleme na iluminativní cestu, kterou jsem zmínil v minulém článku. Jak říká svatý Augustin v *De Doctrina Christiana*, veškeré lidské studium je zaměřeno na pochopení Božího slova nebo na jeho sdělování. Oddanost studiu, kterou tak hojně nacházíme v katolické tradici, nakonec slouží k tomu, abychom naslouchali Božímu slovu s myslí důkladně připravenou na jeho přijetí, aby se jeho moudrost stala naší moudrostí a naše radost byla úplná. Provokativně řečeno: celý akademický program na kterékoli vyšší vzdělávací instituci stojí nebo padá v závislosti na tom, zda otevírá uši studentů pro plné poselství Božího Zjevení, jak je předáváno prostřednictvím liturgie církve.

Svatý Tomáš, píše svatá Kateřina, dosáhl nadpřirozeného poznání spíše mod-

litbou než lidským studiem. Jeho první životopisci vyprávějí, že často přerušoval studium, aby si šel odpočinout ke svato-stánku. Každé ráno se dvakrát účastnil mše svaté: jednou jako celebrant, kdy mu přísluhoval jeho sekretář bratr Reginald, a hned poté jako akolyta při mši bratra Reginalda. Když sloužil mši na svátek svatého Mikuláše 6. prosince 1273, došlo u něj k mystickému zážitku, který znamenal náhlý konec jeho obrovské životní literární práce. Po této mši, při níž prolil mnoho slz, téměř nebyl schopen slova, a kromě krátkého dopisu, který nadiktoval mnichům z Montecassina, už nic nenapsal ani nenadiktoval a o několik měsíců později zemřel.

Proto nás nepřekvapí, že mezi jeho spisy najdeme mnoho oblíbených modliteb a chvalozpěvů k počtí Nejsvětější svátosti. Většina z nich patří k zasloužené chválenému oficiu a mši na svátek Božího těla, jednomu z největších liturgických děl středověku, jehož poetika je na nesmírně

vysoké úrovni, ať už jde o výmluvnost textu, tak o jeho vroucnost. P. Paul Murray napsal poutavou knihu, která by měla být povinnou četbou pro každého tomistu a katolického teologa: *Aquinas at Prayer: The Bible, Mysticism and Poetry* (Bloomsbury, 2013). Tomáš Akvinský věnoval velkou pozornost rovněž struktuře mše a navrhl její důkladnou „*divisio textus*“ neboli osnovu.

Když čtete o životě svatého Tomáše, zjistíte, že to byl člověk zcela pohlcený láskou k božské Pravdě – dominikánské heslo zní *Veritas* – toužící po blaženém patření na Boží tvář, a tuto svou touhu uspokojoval i zvyšoval každodenní účastí na posvátné mešní hostině, *sacrum convivium*, jak ji nazýval. Skutečně v každém ohledu je vzorem pro katolíky, kteří celoživotně usilují o „víru hledající porozumění“. Stejně jako benediktini, u nichž strávil část svého mládí, znal svatý Tomáš tajemství *ora et labora*.

Nese dominikánskou pochodeň prav-

dy pro všechny následující generace, plně si vědom toho, že jakkoli pevná může být naše důvěra v dobrotu lidské přirozenosti a vlastně celého stvoření, přesto bez Boží milosti tento padlý řád skončí v prachu a popelu, neschopný láskyplně přilnout k Bohu a ještě více neschopný šťastného spojení se samotným Bohem v blažené vizi. O to usilujeme s povzdechy a slzami, se sténáním příliš silným na to, aby se dalo vyjádřit slovy, živení slovy Slova, živení Slovem samotným.

Peter Kwasniewski
OnePeterFive
Přeložil Pavel Štíčka

Peter Kwasniewski, PhD
spisovatel, publicista a skladatel

dokončení ze str. 6

Foto: apilgriminnarnia.com

oběma napsat jen jeden dopis. Stalo se to takhle: Jednoho velmi větrného dne v listopadu se mi utrhla kapuce a uvízla na vrcholu Severního pólu. Říkal jsem, aby to nedělal, ale severní polární medvěd vylezl na tenký vršek, aby ji sundal – a to se mu podařilo. Vrcholek pólu se však

odlomil a spadl na střechu mého domu, udělal v ní díru a severní polární medvěd propadl do jídelny s mou kapucí na nose a všechen sníh spadl ze střechy do domu a roztál a uhasil všechen oheň a stekl dolů do sklepů, kde jsem shromažďoval letošní dárky, a severní polární medvěd

si zlomil nohu. Teď už je zase v pořádku, ale já jsem se na něj tak rozzlobil, že se urazil a už se prý nebude snažit mi pomáhat. Předpokládám, že ho to ale do příštích Vánoc přejde. Posílám vám obrázek té nehody a mého nového domu na útesech nad Severním pólem (s krásnými sklepy ve skalách). Jestli John nedokáže přečíst moje stařecké roztřesené písmo (je mi 1925 let), musí to zařadit jeho otec. Kdy se Michael naučí číst a bude mi psát vlastní dopisy? Mám vás oba moc rád a také Christophera, který se jmenuje dost podobně jako já.

To je vše. Na shledanou.

Otec Vánoc

Brenton Dickieson
A Pilgrim in Narnia
Přeložil Pavel Štíčka

Dr. Brenton Dickieson
vysokoškolský pedagog a spisovatel

PRAVÝ KONCIL A KONCIL MÉDIÍ. STÁLE OTEVŘENÝ KONFLIKT

V roce 1985 mimořádná biskupská synoda svolaná Janem Pavlem II. k dvacátému výročí zakončení Druhého vatikánského koncilu, jež měla za cíl utužit jeho přijetí v církvi, velmi důrazně zopakovala, že je nutno rozlišovat mezi koncilem a pokoncilním obdobím, ale především to, že obtíže a napětí při jeho přijímání nelze přičítat přímo koncilu, ale tomu, co se dělo po něm: „*post Concilium, sed non propter Concilium*“¹.

Mnohé z toho, co bylo propagováno nebo prováděno pod záštitou Druhého vatikánského koncilu v období, které po něm následovalo, k němu ve skutečnosti nepatřilo. Synodní otcové upozorňovali na to, že se v církevních kruzích rozšířila a zakořenila zjednodušení, redukce, částečné a selektivní výklady koncilních textů a rozpor mezi duchem a literou, mezi pastorační či věroučnou identitou koncilu.

Zesílení těchto jevů nejenže bránilo nebo oddalovalo realizaci Druhého vatikánského koncilu v životě církve, ale přispělo také k vytvoření znepokojivé atmosféry a podezíravosti vůči koncilu samotnému. Bylo nutné a naléhavé osvobodit Druhý vatikánský koncil od ideologického sylogismu „*post Concilium, ergo propter Concilium*“² a začít s jeho pozitivní interpretací, ozdravit jeho správný historicko–teologický význam, který dalece přesahuje předem stanovené ideologické modely.

Nalezla si výzva synody z roku

1 Výraz „*post Concilium sed non propter Concilium*“ používali synodní otcové v průběhu shromáždění často, aby se vyhnuli připisování přímé odpovědnosti za církevní krizi Druhému vatikánskému koncilu. Nicméně nizozemská biskupská konference konstatovala, že má problém s naprostou jistotou určit, zda některé chyby a zneužití nikterak nesouvisely s Druhým vatikánským koncillem, nebo byly spíše důsledkem nevyřešených problémů. (*Extraordinary synod: celebration of Vatican II*, Paříž 1986, s. 249).

2 „Po koncilu, tedy kvůli koncilu“ a varianta „po koncilu, tedy ne kvůli koncilu“ byly dva výrazy, které se během synody v roce 1985 často používaly k naznačení vztahu mezi problémy pokoncilního období a koncillem.

Foto: Roman ALBRECHT valdstejn@seznam.cz / Člověk a Víra

1985 své přívržence? Vzhledem k poslednímu veřejnému projevu Benedikta XVI. k římským kněžím ze 14. února 2013 a zcela nedávné Františkově homilii u příležitosti šedesátého výročí zahájení Druhého vatikánského koncilu se zdá být zřejmé, že „občanská válka“ v církvi nadále trvá.

Benedikt XVI. k tomu řekl následující: „*Byl Koncil Otců (biskupů) – pravý koncil, ale byl také koncil médií, který sám byl něco jako koncil a svět vnímal koncil skrze média. Koncil, který s okamžitou účinností dosahoval k lidem, byl mediální koncil, nikoli Koncil Otců. [...] Byl dominantní a účinný, způsobil četné kalamity, mnohé problémy, mnoho reálného ochuzení: zavřené semináře a řeholní konventy, banalizaci liturgie... Pravý koncil se při své konkretizaci a realizaci potýkal s těžkostmi. Virtuální koncil byl silnější než ten reálný, avšak reálná síla koncilu byla přítomna a postupně a stále více se uskutečňuje a stává se pravou silou, která je také pravou reformou, pravou obnovou církve.*“³

3 Benedikt XVI. alokuce „Je to pro mě mimořádný dar“, 14. února 2013, in „*Acta Apostolicae Sedis*“ 105 (2013) s. 293–294. 10. října 2012 Benedikt XVI. při generální audienci poznamenal: „*Dokumenty Druhého vatikánského koncilu, k nimž se musíme vrátit a osvobodit je od hromady publikací, které místo toho, aby s nimi veřejnost seznamovaly, často je spíše zakrývaly, jsou i v naší době kompasem, jenž umožňuje báře Církve vyplout na hlubinu uprostřed bouří nebo na klidných a tichých vlnách, bezpečně plout a dosáhnout cíle.*“

A František uvedl:

„*Koncil nám připomíná, že církev je podle obrazu Trojice společenstvím (srov. *Lumen gentium*, 4.13). Dábel chce naopak zasít plevel rozdělení. Nepodléhejme jeho lichotkám, nepodléhejme pokušení polarizace. Kolikrát po koncilu křesťané sešli z cesty, aby si v církvi vybrali stranu, aniž by si uvědomili, že tím trhají srdce své Matky! Kolikrát už dali přednost tomu, aby byli „stoupenci své skupiny“, a ne služebníky všech, pokrokáři a konzervativci, a ne bratři a sestry, „pravičáci“ nebo „levičáci“, a ne Ježíšovi; stavěli se do role „strážců pravdy“ nebo „solistů novot“, místo aby se uznali za pokorné a vděčné děti svaté Matky církve. Každý, každý je Božím dítětem. Všichni jsme bratři v církvi. Celá církev: všichni. Pán nás tak chce: jsme jeho ovce, jeho stádo, a jsme tak jen spolu, sjednoceni. Překonejme polarizaci a zachovejme společenství, budme stále více „jedno“, jak o to prosil Ježíš, než za nás položil svůj život (srov. J 17,21). Kéž nám v tom pomáhá Maria, Matka církve. Kéž v nás posiluje touhu po jednotě, touhu usilovat o plné společenství všech věřících v Krista. Ponechme stranou –ismy: Božímu lidu se tato polarizace nelíbí. Boží lid je svatý věrný Boží lid: to je církev.*“⁴

Takové fenomény, které nejsou v dějinách církve úplně nové, stály často u zrodu dlouhodobých vlivů na při-

4 František, homilie při mši svaté k 60. výročí zahájení Druhého vatikánského koncilu, 11. října 2022.

jímání koncilu. Téměř čtyři století byly například dějiny, hermeneutika a přijetí Tridentského koncilu podřízeny sporu mezi historickými rekonstrukcemi Paola Sarpiho a Pietra Sforzy Pallavicina⁵. Dnes je v souvislosti s Tridentským koncilem stejný fenomén vlivu umocněn vtíravou přítomností médií.

V této souvislosti je zajímavé zdůraznit, jak mediální běsnění, zvláště pokud jde o církevní události, vždy hledá intriky, napětí, opozici, spiknutí uvnitř církve, a aniž by si muselo cokoli vymýšlet, jednoduše podává zkrácené zpravodajství, aby umocnilo skutečný stav věcí. To se dělo před Druhým vatikánským koncilem, během něj i po něm.

V pokoncilní fázi se tento jev samozřejmě stále více stupňoval. Bylo by však projevem historické naivity – k níž zřejmě nemá daleko Guido Ferro Canale ve svém příspěvku pro *Settimo Cielo* – domnívat se, že „občanská válka“ začala až po koncilu, nebo nanejvýš v jeho ústřední a závěrečné fázi. Již před Druhým vatikánským koncilem se v církvi nahromadily velmi významné teologické otázky. Benedikt XVI. to opět řekl ve své památné promluvě k římské kúrii 22. prosince 2005:

„V období mezi oběma světovými válkami a zejména po druhé světové válce katoličtí státníci ukázali, že může existovat moderní sekulární stát, který není hodnotově neutrální, ale je živý, čerpá z velkých etických zdrojů, které otevřelo křesťanství. Katolické sociální učení, jak se postupně vyvíjelo, se stalo důležitým modelem stojícím mezi radikálním liberalismem a marxistickou teorií státu. Přírodní vědy, které bez výhrad vyznávaly jen vlastní metody, k nimž měl Bůh zaká-

Foto: Člověk a Víra

zán přístup, si stále jasněji uvědomovaly, že tyto metody nedokáží obsáhnout celou skutečnost. Proto znovu otevřely své dveře Bohu, neboť věděly, že realita je větší než přírodovědecké metody a vše, co mohou obsáhnout. Lze tedy říci, že se vytvořily tři okruhy otázek, které pak v době Druhého vatikánského koncilu čekaly na odpověď.“

Například někteří teologové z francouzsko-německé oblasti, kteří sehráli významnou úlohu i na Druhém vatikánském koncilu, ve snaze spojit víru a život a reagovat na rostoucí sekularizaci způsobenou odlišným ideologickým charakterem vybízeli k přeformulování teologie, které by opustilo rámec pouček a snažilo se podporovat induktivnější a zkušenostní metodu, otevřenou i pro setkání s novými filosofiemi, a prosazovalo návrat k pramenům, tedy k Písmu svatému a církevním otcům⁶. Úvahy a teoretické návrhy těchto teologů (pomysleme na rozkvět „*Nouvelle Theologie*“) se dostaly do napětí s dominantní novoscholastickou „římskou teologickou školou“. Konfrontace těchto dvou pozic, přítomná již v předvečer Druhého vatikánského koncilu, následně ovlivnila celou jeho cestu.

Přítomnost různých a někdy i odlišných teologických vizí v dějinách církve sama o sobě nepředstavuje omezení, ale spíše nesmírné bohatství pokladu víry při procesu jeho přijímání a předávání, chápání a osvojování v rámci dynamiky mezi tradicí a pokrokem, jehož degenerující podobu představují tradicionalismus a progresivismus. Tento proces však probíhá skrze mnohá zprostředkování, která mohou napomáhat nebo naopak

bránit přijetí víry v jejích mnoha dimenzích, jak ji definovalo a vyjádřilo jednadvacet ekumenických koncilů od Nicejského po Druhý vatikánský koncil.

Všechny ty skutečnosti, které nějakým způsobem působí jako prostředníci přijímání koncilu, byly definovány jako „zprostředkovatelé přijetí“. Tento výraz je převzat od jezuitského teologa a kardinála Aloise Grillmeiera⁷. Média spolu s dalšími aktéry (církevními skupinami, teology) jakožto „zprostředkovatelé přijetí“ měla – a stále si udržují – rozhodující a vlivnou roli, pokud jde o přijímání Druhého vatikánského koncilu. Některá z nich jsou také zodpovědná za zvláštní fenomén formování, jenž je známější jako „parakoncil“ a který vznikl a projevil se obzvláště v případě Druhého vatikánského koncilu.

„Parakoncil“ či dokonce „metakoncil“ – jak poznamenává Henri de Lubac⁸ – je tvořen myšlenkami, teologickými názory a událostmi, jež jsou paralelní, ne-li přímo alternativní k Druhému vatikánskému koncilu, ale jsou šířeny a propagovány jako skutečná součást koncilního učení. „Parakoncil“ stále do jisté míry fascinuje a udržuje si vliv na obecné názory pomocí „rafinovaných a sofistických“ argumentů tohoto druhu⁹:

5 Paolo Sarpi napsal v konfrontačním tónu vůči autoritě papeže a římské kúrie v letech 1612–1615 „Dějiny Tridentského koncilu, v nichž jsou obnaženy úskoky římského dvora, aby nebyla odhalena ani pravda dogmat, ani provedena reforma papežství a církve“, na což Pietro Sforza Pallavicino o řadu let později (1656–1657) odpověděl apologetikou ve svých „Dějínách Tridentského koncilu“. Teprve v minulém století německý historik Hubert Jedin zrekonstruoval na základě kritického studia záznamů ucelenější dějiny Tridentského koncilu, přesahující rámec dialektiky mezi Sarpiem a Pallavicinem: „Dějiny Tridentského koncilu“, 4 knihy v 5 svazcích, Brescia 1949–1981.

6 Můžeme vzpomenout na Yvese Congara, Henriho de Lubaca nebo samotného Josepha Ratzingera.

7 A. Grillmeier, „Die Träger dieser Rezeption“, in id., „Konzil und Rezeption. Methodische Bemerkungen zu einem Thema der ökumenischen Diskussion der Gegenwart“, in „Theologie und Philosophie“ 45/3 (1970), s. 348–351.

8 H. de Lubac, „Concile et paraconcile“, in „Petite catéchèse sur Nature et Grâce“, Paris 1980. O „parakoncilu“ se zmiňuje také Ph. Delhaye, „La scienza del bene del male. La morale del Vaticano II e il „metaconcilio“,“ Milán 1981, a koncilní otec Luigi Maria Carli, v té době biskup ze Segni, v *La Chiesa a Concilio* Milán 1964, s. 133.

9 H. de Lubac, *Concile et paraconcile*, s. 169–175.

– překrývání skutečného programu Druhého vatikánského koncilu „imaginárním programem“, a to zdůrazňováním rozporů v koncilním textu, který je považován za politicko–církevní kompromis;

– radikalizace určité teze s cílem narušit jednomyslnost dosaženou v závěrečné fázi schvalování dokumentů;

– protikladnost dokumentů;

– svévolná selekce dokumentů na základě údajného „pravého koncilního ducha“;

– trvání na údajných tendenčních koncilních intuicích na úkor litery textů, a to na základě tří záměrných opomenutí (za prvé: programem Druhého vatikánského koncilu neměla být „absolutní reforma“, ale spíše obnovená výzva k věrnosti základům nauky, disciplíny a tradice církve; za druhé: koncilní duch se nemohl shodovat s myšlením jediného teologa nebo konkrétní skupiny; za třetí: rozšíření kritiky jako běžné praxe, jak odporovat koncilu).

„Parakoncil“ v případě Druhého vatikánského koncilu sleduje jediný cíl: uskutečnění radikální revoluce, což znamená potvrzení nezvratného přechodu církve z „méně významného postavení“ (předkoncilní období) k jejímu „osvobození“ (pokoncilní období).

V oblasti historiografie je dnes všeobecně uznávanou skutečností, že četná hnutí pracující na převratu z roku 1968 ovlivnily, zejména v západním světě, přijetí Druhého vatikánského koncilu a vyvolaly v církvi vnitřní krizi. Jestliže tváří v tvář převaze „parakoncilu“ nad skutečným koncilem byla role médií nepochybně rozhodující a v mnoha případech dokonce zdrcující, je na místě upozornit také na opomenutí, setrvačnost a někdy i neschopnost církevní hierarchie vést a přijímat nápravná opatření.

Tento aspekt důkladně osvětluje ve své autobiografii Hubert Jedin, velký historik koncilů a „in primis“ koncilu Tridentského. Při vzpomínce na závěrečné dny Druhého vatikánského koncilu Jedin naléhavě vyzývá německý episkopát, aby zůstal „neochvějný při dodržování koncilních dekretů“ a především nestranný vůči možným polarizacím, konkrétně

vůči tradicionalismu a progresivismu¹⁰, která sice nabízejí lákavá řešení, ale zcela zjednodušující a zavádějící. Stejně jako v dobách protestantských otřesů – dodává německý historik – je krize církve důsledkem „dezorientace ve víře“¹¹.

Pro lepší pochopení dynamiky „parakoncilu“ bude užitečné uvést příklad. Psal se 13. říjen 1962, první pracovní den Druhého vatikánského koncilu. Generální sekretář Pericle Felici sdělil přítomným, že mají povinnost hlasovat o členech koncilních komisí pověřených přípravou textů. Volba však byla o několik dní odložena, a to po intervenci francouzského kardinála Achilla Liénarta, arcibiskupa z Lille, kterého ihned podpořil německý kardinál Josef Frings, arcibiskup z Kolína nad Rýnem¹².

Akce francouzského kardinála, mimo jiné člena předsednictva, měla mimořádný ohlas mimo koncilní sál díky médiím, která kromě samotné události předkládala veřejnému mínění nejrůznější interpretace, často vzájemně protichůdné (A. Wenger, *Vatican II*, I, Paris 1963, s. 58–59). Obecně se o této záležitosti referovalo jako o projevu svobody a spontánnosti koncilu (X. Rynne, *Letters from Vatican City*, I, Londýn 1963, s. 53), nebo ještě lépe jako o jeho prvním skutečně významném aktu, jímž biskupové rozhodně vyjadřovali touhu aktivně se podílet na koncilních diskusích a rozhodnutích a odmítali „prefabrikované“ seznamy (H. Fesquet, *Diario del Concilio. Tutto il Concilio giorno per giorno* Milán 1967, s. 28–29), jako o obnovení geografické a ideové rovnováhy shromáždění koncilních otců (R. Rouquette, *La fin d'une chrétienté. Chroniques*, I, Paříž 1968, s. 230), a tím

¹⁰H. Jedin, *Storia della mia vita*, Brescia 1987, s.

321. „V závěrečných týdnech koncilu jsem všem německým biskupům, s nimiž jsem se setkal, dal radu, která mi vyplynula ze zkušeností z dějin koncilů: neochvějně trvat na dodržování koncilních dekretů a nenechat se odklonit ani doprava – k tradicionalismu, který snižuje jejich účinnost –, ani doleva – k radikálním opatřením, která jdou nad rámec samotných dekretů. Mé obavy směřovaly spíše k první z těchto dvou možností. Naprosto jsem se mylil.“

¹¹H. Jedin, „Promemoria per la Conferenza Episcopale Tedesca“, in id. *Storia della mia vita*, s. 391.

¹²„Acta Synodalia Sacrosancti Concilii Œcumenici Vaticani II“ I/1, s. 207–208.

i příznivější změny v orientaci a vývoji Druhého vatikánského koncilu (H. Helbling, *Das Zweite Vatikanische Konzil. Ein Bericht*, Basel 1966, s. 37–38).

S právě zmíněnými výklady se však překrývaly i další, radikálnější. Podle progresivnějšího pohledu byl akt kardinála Liénarta popisován jako výslovná výzva biskupům, aby odsoudili moc římské kurie, otevřeně se jí postavili (C. Falconi, *Pope John and his Council. A diary of the Second Vatican Council, September–December 1962*, London 1964, s. 156 a s. 160; R. Kaiser, *Inside the Council. The Story of Vatican II*, London 1963, s. 107) a prosadili princip reprezentativnosti (*L'enjeu du Concile*, II, Paris 1963, s. 17–18).

Z tradicionalistického pohledu byla tatáž událost naopak klasifikována jako „spiknutí“, zosnované aliancí severoevropských episkopátů, aby pomocí převratu získaly nadvládu nad koncilem (R. M. Wiltgen, *The Rhine flows into the Tiber. The Unknown Council*, New York 1967, s. 65).

Jezuita Giuseppe Caprile ve své dobře zdokumentované a takřka oficiální koncilní kronice vydané v *La Civiltà Cattolica* odsoudil zneužití Liénartova případu mnoha tiskovými orgány (*Il Concilio Vaticano II: cronache del Concilio Vaticano*, II, editor G. Caprile, Řím 1968, s. 20–24 a s. 60–61). Později sám kardinál Liénart ve svém přímém svědectví prohlásil, že v žádném případě neměl v úmyslu podporovat a vést vzpouru biskupů a biskupských konferencí proti římské kurii¹³.

Ale i kdyby Liénart ve svých vzpomínkách chtěl událost záměrně s nádechem naivity bagatelizovat, aby neodhalil skutečné záměry, nemělo by nás to příliš překvapovat. Na všech církevních koncilech proti sobě stály nejen různé teologické směry a školy, někdy s chvílemi silného napětí, ale také se více či méně spontánně vytvářely skupiny, které si klady za cíl ovlivnit diskusi a zejména konečné znění dokumentů.

Jedin ve své autobiografii nabízí další informace a vysvětlení týkající se jednání kardinála Liénarta a Fringse 13. října

¹³„Vaticanum II par le Cardinal Liénart ancien Evêque de Lille“, in *Mélanges de science religieuse* 33/suppl. (1976), s. 65–68

1962. Tento německý historik sám sebe označuje za inspirátora zásahu kardinála Fringse, k čemuž mělo dojít při rozhovoru s ním:

„Později kardinál Frings mně i ostatním sdělil, že když generální sekretář Felici navrhl okamžitou volbu komisí, vzpomněl si, že jsem při jednom z našich rozhovorů označil sestavení koncilních komisí za mimořádně důležitý, ba rozhodující faktor pro výsledky koncilu, a odvolával jsem se při tom na zkušenosti z Prvního vatikánského koncilu. Frings byl členem ústřední komise a v této funkci si mě v průběhu roku 1961 zavolal (poprvé 19. května), aby se mnou projednal záležitosti týkající se budoucího uspořádání koncilu. Protože věděl o konferenci, kterou jsem pořádal v Paderbornu, předpokládal, že jsem odborníkem na tyto záležitosti. V jednom z rozhovorů s ním přišla řeč na význam komisí, jejichž úloha se mi zdála být na tomto koncilu ještě důležitější než na Prvním vatikánském koncilu, protože počet účastníků byl třikrát vyšší než počet členů britské Dolní sněmovny. Nerozuměl jsem dobře řečníkovi, který hovořil přede mnou, kardinálu Liénartovi z Lille, řekl mi kardinál Frings, který se vyslovil pro odklad volby; ale v tu chvíli jsem si vzpo-

mněl na náš rozhovor a vyjádřil jsem své negativní stanovisko ke skutečnosti, že se k této důležité volbě přistupuje bez pečlivé přípravy¹⁴.“

Tři dny, které uplynuly mezi 13. a 16. říjnem 1962, navíc podle Jedina hluboce poznamenaly identitu a roli episkopátu ve vztahu ke koncilu. Biskupové prý byli aktem volby členů koncilních komisí na základě jmenných seznamů přepracovaných podle návrhů a indicií kardinála Liénarta podníceni k tomu, aby si více uvědomili „svou kolegiální odpovědnost“¹⁵. Podle německého historika to však nemělo nic společného s tendencními proklamacemi tisku, podle nichž v oněch dnech konečně došlo k nejdůležitější „revoluci“ v církvi, totiž ke konci římského autoritářství.

Tento důležitý eklesiologický krok, jenž znamenal uznání kolegiální odpovědnosti episkopátu při řízení církve, spíše než z realizace konkrétních teologických přístupů francouzské a německé oblasti (např. Yvese Congara a Karla

Rahnera) vycházel z rostoucího uvědomění v koncilním shromáždění při společném přinášení eucharistické oběti a recitaci *Creda*. Tímto způsobem – tvrdí dále tento významný historik – byla zahájena nová fáze vztahu mezi papežem a episkopátem: nešlo již o „obhajobu“ práv, jak tomu bylo v případě konciliarismu, episkopalismu a galikanismu, ale spíše o převzetí spoluodpovědnosti biskupů „*cum Petro sub Petro*“¹⁶.

Francesco Saverio Venuto
L'Espresso
Přeložil Pavel Štíčka

Francesco Saverio Venuto
profesor církevní historie

14H. Jedin, *Storia della mia vita*, Brescia 1987, s. 302.

15 Stejný druh interpretace by se měl podle Jedina aplikovat i na odmítnutí schématu „*De fontibus Revelationis*“.

16H. Jedin, „*Strukturprobleme der Ökumenischen Konzilien*“, (*Arbeitsgemeinschaft für Forschung des Landes Nordrhein–Westfalen. Geisteswissenschaften* 115), Cologne–Opladen 1963, s. 16–22.

„Můžeme plným právem věřit, že také naše pokolení bylo zahrnuto do slov Matky Boží, když velebila ono milosrdenství, které od pokolení do pokolení je údělem těch, kdo se nechají vést bázní před Bohem.“

(Jan Pavel II., *Dives in misericordia* – encyklika *O Božím milosrdenství*)

Ve světě zmítaném strachem, oscilujícím mezi bezbřehostí všech lidských možností a současně omezeností člověka, ve světě, ve kterém je tolik zla, fyzického i mravního, světě plném protikladů, Vám ze srdce přejeme zakoušet pokoj a naději. Ziskává se tím, že se člověk nebojí závazku obrácení své duše k Bohu, stále nových začátků v zápase o dobro a především se sebou samým. Ať Vás posiluje Ježíš, bezbranné Dítě, které nám přineslo spásu. Požehnané Vánoce!

redakce RC Monitoru

MĚLI BYCHOM PODPOROVAT DOBRÉ PŘÍKLADY. TĚCH JE V DNEŠNÍ DOBĚ PRAMÁLO A JE JICH MOC TŘEBA

Čerstvě zvolená senátorka Daniela Kovářová navrhla speciální senátní cenu pro dlouhodobá manželství. Její návrh ale narazil. Řada kritiků vzešla především z řad aktivistů, kteří chtějí manželství rozšířit i na homosexuální svazky.

Foto: Daniela Kovářová

V kampani před senátními volbami jste říkala, že Vás bude v horní komoře parlamentu slyšet. Při svém příchodu do Senátu jste navrhla nejen zřízení nového podvýboru pro rodinu, ale také cenu pro manžele, kteří ve svazku vydrželi dlouhá léta. Vzbudila jste tím mediální přestřelky. Necítíte se jako politická rebelka?

Pro mě je to práce a já se práce nebojím. Už mnoho let pracuji aspoň 10 hodin denně. Dříve jsem pracovala pro klienty, teď pro své voliče. A manželství je mé celoživotní téma. Pětatřicet let se věnuji právu rodiny, mou kancelář prošlo 7000 rozvádějících se klientů a každý z nich rozvod považoval za své osobní selhání. Snoubenci při svatebním obřadu věří, že jejich manželství bude trvat celý život. A v tomto smyslu i vyhláší veřejný slib. Na svých myšlenkách a nápadech nic revolučního neshledávám. Mně připadají samozřejmé. Spíš mě leckdy udivuje, že s nimi už dávno nepřišel někdo jiný.

Co je Vaše hlavní idea tohoto ocenění a jak prakticky máte cenu promyšlenou?

Dlouholeté dobré manželství je výjimečné a manželé, kteří spolu v dobrém i ve zlém vydrželi 50, 60 a 70 let, si zaslouží podporu a společenské ocenění. Nejde o nic revolučního ani nového. Zlaté, diamantové a platinové svatby přece starostové v obcích znají a veřejně je oceňují dlouho. Slaví se v rodinách od nepaměti. Nejsou výjimkou manželství, která po letech slavnostně obnovují svůj manželský slib. Chci proto povýšit tuto krásnou tradici na celostátní úroveň. Nic víc. Nechápu tedy tu ostrou mediální reakci.

Podvýbor pro rodinu Váš návrh na ocenění dlouhotrvajících manželství sice projednal hned na první schůzi, ale návrh odložil. Jak to vnímáte?

Návrh jsem přednesla a odůvodnila a předložila jsem i připravený statut ceny „Za věrnost manželství“. Členové podvýboru se chtěli s předloženými podklady seznámit, proto budeme v projednávání tohoto návrhu pokračovat na příští schůzi podvýboru. Kolem mého návrhu se ještě před jeho předložením výboru objevila v médiích řada lží a spekulací, jež mě udivily. Kdo by mohl proti tak bohulibému úmyslu protestovat? Musíme vystavovat na odiv jen excentrické módní dekadentní výstřelky? Nemůžeme pochválit i něco tak prostého, obyčejného, normálního a prostě krásného?

Můžete shrnout některé argumenty, které proti Vašemu návrhu na podvýboru zazněly?

Pokud chtěl někdo oceňovat nějaké jiné vztahy, mohl dávno vymyslet vlastní iniciativu. A třeba ji pár let zkoušet na úrov-

ni obcí. Ve Statutu uvádím, že návrhy na udělení ceny mohou podávat obce a města, iniciativy i jednotlivci, podmínkou pro udělení ceny je doporučení vedení obce, kde manželský pár bydlí, a jeho souhlas se zveřejněním svého životního příběhu. Konkrétní námítky nikdo neformuloval, spíš je někteří kolegové šíří v médiích.

Uvádíte, že už jste toto ocenění projednávala se zástupci samosprávy. Jaké bylo jeho přijetí?

Města, obce a starostové mají s tímto oceněním na regionální úrovni letité zkušenosti a mnozí starostové považují malou ceremonii za světlý okamžik své agendy. Je to milá příležitost k zastavení, při kterém se ukazují fotky, sejde se celá rodina a ocenění vyprávějí, co zažili. Takové dobré příklady bychom měli podporovat podobně jako dobré vzory obecně. Těch je v dnešní vypjaté době pramálo a je jich moc potřeba.

Pokud senátní podvýbor pro rodinu Váš návrh nepřijme, jak budete postupovat dále?

Nebojte se, já se nenechám umlčet. Budu stejné myšlenky prosazovat dál, třeba jinými cestami. Ale zatím jsem ještě neprohrála.

Rozhovor vedla Dana Jaklová

Mgr. MgA. Dana Jaklová
novinářka

GENIÁLNÍ KATOLICKÉ STOPY V SHAKESPEAROVĚ MACBETHOVI

Tuto nejtemnější ze svých her psal Shakespeare na pozadí vyostřeného protikatolického pronásledování.

Vedle *Komedie plné omylů* je *Macbeth*, tragédie plná omylů, Shakespearova nejkratší divadelní hra. Se svými 2 107 verši je sotva poloviční oproti *Hamletovi*, s nímž bývá často srovnávána. Datum jejího vzniku není jisté, ale několik vodítek v textu silně naznačuje, že poprvé byla předvedena roku 1606, krátce po nechalně známém Spiknutí střelného prachu z listopadu předchozího roku. Debaty o „dvoji hře“¹ se v tomto díle jeví jako nářezka na soud s jezuitou Henrym Garnetem, který byl v květnu 1606 popraven za svou údajnou spoluúčasť na spiknutí. Ve stejném měsíci dostala Shakespearova dcera Susanne pokutu jako katolická rebelka. Shakespeare tedy tuto nejtemnější ze svých her napsal na pochmurném a zlověstném pozadí vyostřeného protikatolického pronásledování.

Uvážíme-li, že poslední vlnu protikatolického pronásledování vyvolal nový skotský král Jakub I., je významné, že se Shakespeare právě tehdy rozhodl napsat hru o podlém skotském králi. Navíc, ačkoli je *Macbeth* skutečná historická postava, jistě není pouhou shodou okolností, že *Mac-Beth* znamená „syn Běty“, což je jen nepatrně skrytá nářezka na to, že Jakub pokračuje v tyranské tradici své předchůdkyně Alžběty I. Když uvážíme, že Alžběta nařídila popravu Jakubovy matky Marie Stuartovny, toto spojení bylo ze Shakespearovy strany geniálním satirickým tahem. Dalším projevem satirické brilantnosti je, jak Shakespeare staví do kontrastu ničemného skotského krále *Macbetha* s jeho velkým anglickým současníkem a protějškem sv. Eduardem Vyznavačem. Vyzdvihuje tak rozdíl mezi machiavelliovským protikatolictvím současné Anglie a ctnostnými katolickými

Théodore Chassériau: *Macbeth a Banko potkávají na planině čarodějnice* (1855)

králi „rozkošné“ anglické minulosti.

Poté, co jsme si nastínili, v jaké době se autor pouští do psaní, se nyní podíváme na ponuré ovoce jeho přemítání.

Hned od začátku tu je příchodem tří čarodějnic potvrzena objektivní přítomnost nadpřirozena. Tyto zlovlné síly nejsou výplodem fantazie někoho dalšího, protože tu s nimi nikdo další není. Jsou tu samy a vystupují zcela nezávisle. Nacházíme se v reálné přítomnosti zla – zla, které skutečně existuje, ať se nám to líbí, nebo ne, nikoli zla, které je pouze produktem našich páchnoucích fetišů či horečnatých představ. Svou formální strukturou nás tedy *Macbeth* jednoznačně staví do nadpřirozeného světa, což činí všechny materialistické výklady pravého významu hry nepravděpodobnými. V důsledku toho můžeme vidět,

že *Macbeth* ve své vypočítavé ctižádosti neslouží jen sám sobě; slouží ďáblu.

Přítomnost *objektivně* prokazatelné nadpřirozené moci na začátku hry tvoří paralelu se začátkem *Hamleta* a tyto hry se opravdu navzájem doplňují, přičemž jedna je jakoby negativem druhé. *Hamlet* začíná v zoufalství, ale s pomocí vlídné přítomnosti poctivého Ducha, který mu odhaluje zločiny královraždy, bratrovraždy a cizoložství, roste v moudrosti a trpělivosti, až je, slovy evangelia, ochoten položit život za své přátele a krajany, aby vyhnal, co je v Dánsku „shnilého“. *Macbeth* začíná ve slávě, kdy je chválen a obdivován pro svou chrabrost v boji, ale podlehe zlovlné přítomnosti klamné satanské moci a úplně ztratí smysl pro dobro a pravdu, až opustí evangelium a přijme sebevražedný nihilismus, kdy je

1 Všechny citované výrazy z her *Macbeth* a *Hamlet* jsou z překladu Martina Hilského – pozn. překl.

ochoten položit životy svých přátel a krajanů na oltář svých vlastních ambicí, takže to, co je „shnilého“ ve Skotsku, může vyhnat jen jeho vlastní smrt.

Mezi oběma hrami jsou i další paralely. Touha lady Macbeth vylít manželovi do ucha „svou kuráž“ a otrávit ho slovy, jež ospravedlňují její vlastní vražednou mocichtivost, připomíná, jak Claudius nalil Hamletovu otci do ucha skutečný jed; jeho způsob provedení vraždy tak slouží jako metafora pro to, jak on a další postavy vlévají jed klamných slov do uší druhých. Podobně když Macbeth sám sobě přiznává, že ďábelský plán, který s manželkou zosnovali, si zaslouží, aby „náš pohár jedu“ byl přiložen „k našim vlastním rtům“, připomíná nám to osud královny Gertrudy a krále Claudia.

S tím, jak pýcha zaujímá čestné místo na trůnu jeho duše, se Macbeth ocitá čím dál víc polapen v těsných a stále těsnějších mezích své vlastní hlavy, sebestředného boha svého vlastního zmenšeného a stísněného světa. Když potají mluví sám k sobě a odděluje se od druhých, jeho subjektivní vnímání vytlačuje objektivní realitu. Jeho úpadek tedy představuje úpadek filozofie stejně jako úpadek morálky. Čím víc myslí na sebe, tím méně myslí na druhé, a čím méně myslí na druhé, tím méně myslí na toho Druhého, který představuje pravdu, přesahující jeho já. Začíná ztrácet smysl pro realitu. Hřích dusí rozum, až je normální fungování mysli člověka, která má hledat a nacházet pravdu, „zcela ochromeno“ a Macbeth o sobě říká: „... a nejsem nic – jen to, co ještě nejsem.“ Macbethův nihilismus, který v posledním jednání dochází k hořkému a marnému naplnění odmítnutím života slovy „pustý žvást idiota je to, jen hluk a vřava a neznamená nic“, zjevně zapustil kořeny v okamžiku, kdy se Macbeth v úvodním jednání hry odvrátil od *fides et ratio* k nevěrnosti a nerozumu.

Macbeth je tak odhalen jako opak Hamleta. Zatímco Hamlet začíná v hluboké depresi, kdy je v silném pokušení zcela propadnout zoufalství, v průběhu hry roste v ctnosti, až dosáhne zralosti křesťanského obrácení a je připraven přijmout svou vlastní smrt jako součást Boží laskavé prozřetelnosti: „Ne, ne, na

John Gilbert: Hry Williama Shakespeara (cca 1849)

předtuchy nedám. Když spadne vrabec, je v tom zvláštní prozřetelnost. (...) Být připraven, toť vše.“

Zatímco Hamlet na konci „předtuchám“ vzdoruje, Macbeth se vzpírá všemu kromě „předtuchy“. Hamlet roste ve víře, *protože* roste v rozumu; Macbeth víru ztrácí, *neboť* přichází o rozum.

Hamlet podobně jako Aristoteles a sv. Tomáš Akvinský nikdy neztrácí ze zřetele rozdíl mezi *podstatou* věcí a jejich *náhodnými* vlastnostmi. Záleží mu na *definicích*, na významu věcí a na rozdílu mezi tím, co skutečně *je*, a tím, co se jenom *zdá*. „Zdá, madam?“ říká Hamlet své matce. „Je! Já neznám žádné zdání.“ Hamlet nedělá stejnou osudovou chybu jako Macbeth a nenechá se „ochromit“ ani nepodléhá Macbethovu iracionálnímu zoufalství a myšlence, že život nic neznamená. Hamlet ví, že život je o tom, co věci *znamena*jí, nikoli o tom, jaké se *zdají*, a že tajemstvím života je učit se mezi tím rozlišovat. Zatímco Hamlet ví, že život je hledání toho, co je určité, mezi mraky nevědomosti, Macbeth ztrácí hlavu a svou duši v nevědomých mracích svého vlastního hříchem oklamaneho

ega. Macbeth život jako hledání nevidí ani zdaleka a nakonec mu nezbyvá nic jiného než jeho vlastní výrok, že život „neznamená nic“. To je „pád“ Macbethova odmítnutí víry a rozumu. Tím, jak přestal vnímat význam druhých a také toho Druhého, přestává vidět i význam všeho ostatního. Vyvolil si sám sebe nade všechny ostatní, a nakonec mu nezůstal ani jeho vlastní život. Ztrácí všechno, včetně své vlastní duše. Zůstává mu pouhé „nic“, což není nic jiného než reálná nepřítomnost dobra, které odmítl.

Joseph Pearce
National Catholic Register
Přeložila Alena Švecová

Joseph Pearce
autor, vydavatel, redaktor

ZHOUBNÉ KOŘENY MODERNITY

Objevme myšlenky Augusta Del Noce

Kniha Augusta Del Noce *Krise modernity*, kompilace esejů a přednášek původně vydaných v italštině, je vědecká práce, která zkoumá kořeny nespokojenosti a chaosu západní kultury v dnešní době.

Del Noce, vysoce uznávaný kontinentální filozof 20. století, začal být v anglofonním světě známý teprve nedávno díky překladům jeho díla do angličtiny, které roku 2014 vydalo nakladatelství McGill-Queen's University Press. Od té doby se *Krise modernity* vydává znovu a znovu.

Del Noce zemřel roku 1989 a mnohé kapitoly v této kompilaci byly napsány nebo předneseny už v sedmdesátých letech 20. století. K nejvýraznějším rysům této knihy tak patří to, s jakou jasnozřivostí rozpoznával společenské vzorce, jež se dál umocňují a nabývají stále bizarnějších a tíživějších podob, které Del Noce naznačoval už někdy před padesáti lety.

Snaha o nezávislost

Jeho pečlivá, erudovaná analýza zjišťuje výskyt našich kulturních memů v dějinách myšlení už od doby Martina Luthera. Ve spisech náboženských reformátorů bylo zaseto uvolňování myšlenky „nestvořené autority“ a „nestvořených hodnot“, jež vedlo k prosazování individuální nezávislosti člověka, odklonu od klasického židovsko-křesťanského chápání lidské identity jako snahy „náležet“ ke snaze „být“.

Del Noce sleduje, jak se tento ideologický posun šířil v díle existencialistických filozofů 20. století a prostřednictvím vlivu avantgardních uměleckých směrů. Těm věnuje zvláštní pozornost, neboť podle jeho názoru katolické církvi s jejím zaměřením na hrozbu ze strany komunismu tehdy unikaly důsledky vývojových tendencí v umělecké sféře, kdy „vzestup erotismu [zaměňovala] s pornografií“.

Del Noce si všímá, že svoboda žen „bývá ztotožňována s absolutní sexuální svobodou“. Tento postřeh by byl chápán jako pronikavý, i kdyby byl formulován dnes, ale vzhledem k tomu, že je desítky

Reliéf „Chléb a hry“. Foto: Kevin B

let starý, mohli bychom si položit otázku, proč čteme znamení časů tak pomalu. Také bychom se mohli ptát, zda se dnes církve nedopouští ještě vážnějšího omylu a neplete si ještě smělejší „vzestup erotismu“ s hnutím za rovnost a inkluzi.

Filozofické a umělecké myšlenky a sociopolitické revoluce 20. století umocňují vzorec, který se soustředí na hledání svobody a osobní nezávislosti. Del Noce předvídal, jak Marxův materialismus a ateismus přetrvávají i poté, co revoluce, jež podnítil, ztroskotají, a jak získávají nové podoby, s nimiž se nyní setkáváme.

Osvícená tyranie

Del Noce se těsně dožil pádu Berlínské zdi, který potvrdil první část jeho analýzy. Základním cílem revolucionářů i filozofů, kteří razili cestu, byla svoboda chápána jako „svoboda od“, spíše než jako „svoboda pro“. Šlo jim o to, zbavit

se omezení a svrhnout elity i mocenské systémy. Proroci a vozatajové tohoto úsilí se konstantně označují za osvícené.

Domnívají se, že stojí na správné straně dějin. O těch, kdo jim oponují, tvrdí, že pokud nemají osobní zájem na *statu quo*, trpí určitým „psychickým stavem“, který vyžaduje, aby byli „potlačeni, napraveni nebo na obecnější rovině ignorováni“. Nezbyvá než je křičící a vzpírající se dovléct do budoucnosti, které nelze uniknout, neboť představuje nevyhnutelný pokrok k osvícení.

Del Noce poukazuje na to, že zbavení se mezi, jež s sebou nese autorita, nevede ke svobodě, ale spíše k totalitnímu násilí, k „překrucování jazyka“ a k vyloženému odmítání minulosti, „i kdyby byla stejně nedávná jako včerejšek“. Předpokládá se, že „tradiční hodnoty nadobro pomínuly“.

Tato slova se čtou, jako by jejich autor důvěrně znal ideologickou totalitu posledního desetiletí. Del Noce však tyto

myšlenky formuloval dávno předtím, než vznikly doktríny „wokeismu“, jak je dnes známe. Nedožil se rozsáhlých dekolonizačních tažení v našich institucích, nicméně psal o tom, že „sami sobě děláme“ to, co jsme v minulosti dělali druhým, kdy jsme „vytrhávali lidi z jejich tradic“.

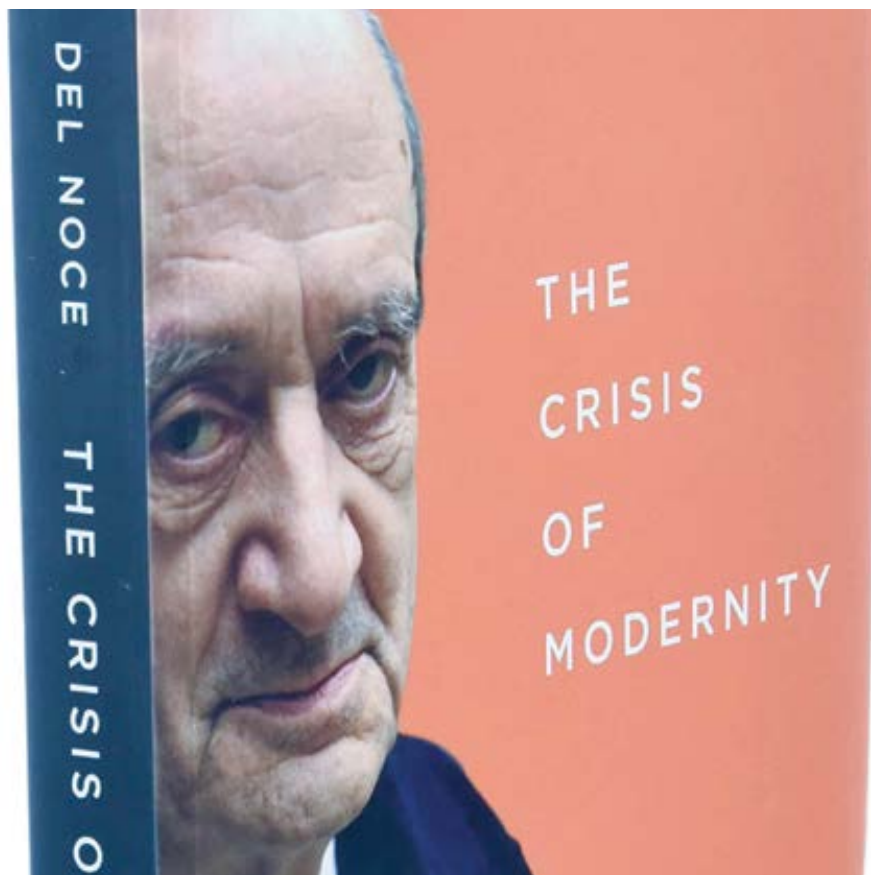
Pomyslné ideály

Zatímco myšlenka transcendence je pro tvůrce naší kultury něčím nenáviděným, Del Noce vysvětluje, že základem všech revolucí jsou myšlenky Utopie, tedy představa, že může existovat dokonalá lidská společnost. Pojem prvotního hříchu je buď zapomenut, opomíjen, nebo popírán. Avšak to, co Del Noce popisuje jako „mesiášský“ rys revolucí, zejména těch marxistických, které předjímají zlatý věk rovnosti a dostatku, se nevyhnutelně hroutí ve zklamání, deziluzi a příchodu nových elit, jež nahrazují autority, které samy vytlačily silou a autoritářstvím.

Kulturní a společenská hnutí dnešní doby, které, jak píše Del Noce, nahrazují myšlenku revoluce myšlenkou pokroku, směřují k mírnější formě totality. Ideologičtí nepřátelé jsou neutralizováni zevnitř. Samotná náboženská vyznání spolupracují tím, že potichu opouštějí myšlenky transcendence a nadpřirozena, pokud je přímo nepopírají. „Kristus je absorbován do filozofie.“ Náboženství se musí podřítit tomu co Del Noce nazývá jako „scientismus“: „Jediné přípustné důkazy jsou empirické.“

V dnešní době je stále víc zřejmé, že empirické důkazy nejsou takovou autoritou, za jakou je jejich zastánci prohlašují. Jsou vedeny ideologií, místo aby tomu bylo naopak, jak to potvrzují zprávy o potlačování nepohodlného výzkumu, přičemž modernisté obviňují církve, že právě takového potlačování se v minulosti dopouštěla.

Jak Del Noce zdůrazňuje, není to tak, že by se nějaká nová morálka snažila nahradit starou. „Jedná se o úplné odstranění představy jakýchkoli morálních zásad.“ Objevuje se „nenáboženský, technokratický duch“, kde „každý hřích znamená hřích proti směřování dějin“ a „morálka se redukuje na normy pro zajištění spolužití“. Morální spory o tom, co je správné a nesprávné, dobré a špat-

Anglický překlad knihy Augusta Del Noce „Krise modernity“. Foto: Amazon.com

né, jsou teď předkládány jako „tolerantní versus represivní postoj“.

Mýtus o pokroku směrem k dokonalé lidské společnosti realita vyvrací, ale dnešní kulturní inženýři mají k dispozici bezpočet novinek věku technologií, které zakrývají nebo se jeví, jako by zakrývaly, „proces rozkladu“. Člověk, odříznutý od své minulosti a budoucnosti, „prožívá sled nesouvislých okamžiků“. Novost „zakrývá neměnný život, kde nedochází k žádnému vývoji“.

„Plné uspokojení tužeb“ potlačuje u člověka hlubší hledání pravdy a významu, hlubší potřeby jeho bytosti, skutečnost, že obývá morální pustinu. Hédonismus, liberálnost a dekadence dnešní doby představují chléb a hry, které prozatím brání tomu, aby se předivo společnosti úplně rozpadlo.

Paradoxní je, že od té doby, co jednou ze základních myšlenek marxismu bylo „osvobodit člověka od podřízenosti ekonomickému zákonu“, vede neustálá konzumace novinek doby k znovunastolení „nadřazenosti ekonomického rozměru“

a upevnění jeho tyranie. Z toho v naší kultuře pramení spojenectví zvláštních společníků, které Del Noce ještě před vznikem jevu zvaného Silicon Valley popsal jako „technologickou pravici a kulturní levici“.

V předtuše Putinovy doby Del Noce poukazuje na to, že právě tento kolaps morální autority, představovaný západní dekadencí, je v komunistickém světě chápán jako sebezničující, nikoli jako sebezáchovný. Pokud nepřátelský stát pracuje na svém vlastním zhroucení, jeho protivníci nemusí dělat o mnoho víc než čekat.

To nás přivádí k úvaze o tom, jak Putin počítal s tím, že se požitkářský Západ, plný nenávisti k sobě samému, nepostaví do cesty jeho rozpínavým cílům, když letos v únoru napadl Ukrajinu. Když se přepočítal, znamená to, že Západ stále ještě považuje určité věci za hodné obrany?

Svoboda s autoritou

Del Noce analyzuje nenávist, jakou sekularističtí pokrokaři chovají ke katolické

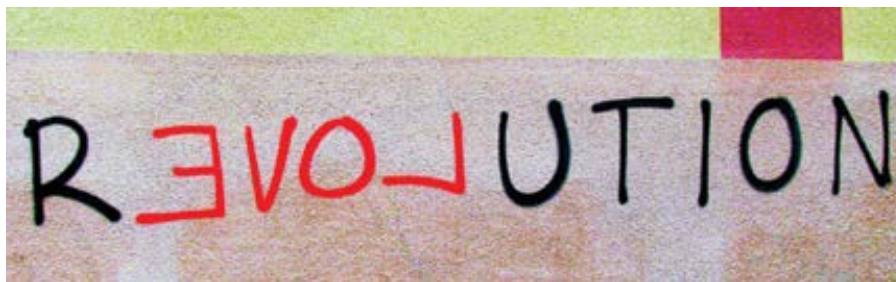

Foto: Jonn Leffmann

tradiční z hlediska jejich vnímání hodnot víry. Náboženská přesvědčení chápou jako klamná či samoúčelná nebo obojí, ale hodnoty podle nich slouží k zastírání vlastních zájmů ospravedlňováním útisku mas. Tyto hodnoty jsou považovány za „prázdné a pokrytecké“ a za základ „represivního násilí“, a tak se revolucionáři cítí oprávněni páchat „násilí revoluční“.

Del Noce naznačuje, že církev i širší kultura musí nově prosazovat „myšlenku autority“ a odlišovat ji od moci a násilí. „Autorita má osvobozující charakter, zatímco moc je svou povahou utlačovatelská.“ Jak bohatě ilustrují dějiny společenských a politických revolucí, kolaps náboženství založených na autoritě nepřináší svobodu, nýbrž nátlak a „autoritářství založené nikoli na autoritě, nýbrž na síle“.

Základem autority jsou v západní kultuře Logos, rozum a také zjevení víry. Naši civilizaci utvářely klasické myšlení, Písmo a křesťanská tradice. Přenos hodnot a přesvědčení historicky zajišťovaly církve a její instituce, ale Del Noce zdůrazňuje také ústřední roli rodiny jako

„nositelky hodnot“. Proto se hybatelé společenského pokroku „musí rodiny bát“, jak píše.

Pokud bude katolická církev slábnout, bude to v důsledku toho, že se „vytratila myšlenka autority“. Opětovné prosazování hodnoty rodiny a tradiční sexuální morálky je podle Del Noceho jádrem tohoto úkolu. S ohromující předvídatostí píše, že „rozhodující bojiště by se dnes pro křesťanství mohlo nacházet na rovině sexuální revoluce“.

Del Noce se nedožil toho, aby viděl nynější podivnou trajektorii šířící se představy o sexuální svobodě, ale viděl, že odmítání autority má svou vlastní vnitřní logiku, která ho žene ke stále většímu vychýlení a nakonec rozpadu.

Jasnozřivost

Krise modernity je klíčové dílo v tom smyslu, že předchází mnohé komentátory moderní doby, kteří formulovali podobné myšlenky ze zpětného pohledu, jaký Del Noce neměl k dispozici. To, že měl pravdu bez výhody zpětného pohledu, dodává jeho dílu na zajímavosti.

Knihami na toto téma o sobě daly

vědět mnohé známé osobnosti; autoři jako Jordan Peterson, Douglas Murray, Rod Dreher, J. D. Vance, Abigail Shrierová, Tom Holland, Mary Eberstadtová a mnozí další vytvořili literární žánr, který se prodává po celém světě.

Tento méně známý italský myslitel se kromě své mimořádné předvídatosti odlišuje pronikavostí svého vnímání, rozsahem erudice a důkladností svého bádání, které obnáší mnohem víc než jen výzkum v rámci nějakého samostatného projektu.

A je tu ještě něco dalšího. Jeho vlastní jednoznačná oddanost víře dodává jeho stylu a argumentaci pevný základ jistoty, jaký mezi narůstající skupinou analytiků, kteří ho následují, nemá obdoby. Pro čtenáře je tato kniha náročnější než texty napsané později, ale vyplatí se pozorně si ji přečíst, a to jak pro její obsah, tak pro otázky, které v kontextu stále zjevnějšího rozpadu tradičních hodnot a přesvědčení v dnešní době před čtenáře staví.

Margaret Hickeyová
MercatorNet
Přeložila Alena Švecová

Margaret Hickey
irská novinářka

ÚTOKY KULTURY RUŠENÍ

Kultura rušení (*Cancel Culture*) je jedním z plodů globalismu, který úzce souvisí s LGBT, genderismem a Woke.

Byla speciálně vytvořena jako útočná zbraň ve sféře vzdělávání a v univerzitním prostředí, která nenechává na pokoji žádnou instituci, jež zavání tradičními hodnotami. I zde je cílem vše zničit, aby se připravila půda pro nový světový řád,

kteřý prosazuje davoská Agenda 2030.

16. srpna 2022 vyšel v *Neue Zürcher Zeitung* dlouhý článek o Ralfu Hoeckerovi, německém mediálním právníkovi z Kolína nad Rýnem. Proti mediálním útokům bránil tureckého prezidenta

Recepa Tayyipa Erdogana, odborníka na počasí Jörga Kachelmanna, modelku Heidi Klumovou, AfD a další německé politické strany. Je nejobávanějším a nejuznávanějším mediálním právníkem v Německu. Zastupuje především profe-

Foto: Tim Marshall / Unsplash

sory proti agresivním skupinám studentů, kteří je chtějí donutit k odchodu z jejich profesorských postů. Jak známo, tyto útoky začaly v USA a brzy se rozšířily do dalších zemí, pravděpodobně podle předem připraveného plánu.

Níže uvádíme výňatek z německého textu:

Obranná strategie

Hoecker doporučuje, abychom se při útocích za každou cenu vyvarovali paniky a následného dopadu v médiích, což je přesně to, co se kultura rušení snaží vyvolat. Doporučuje klidně přečkat bouři do té doby, než protivníka nenapadne nic nového. Nejhorší je projevit slabost a začít hrát hru, kterou přichystala skupina kultury rušení.

Ocitujme Hoeckera: „Moje advokátní kancelář například obhajuje Paula Cullena, který je docentem na univerzitě v Münsteru. Cullen je irský katolický lékař a přednáší o cukrovce a krevních lipidech. Je také předsedou organizace Lékaři pro život, a proto vystupuje proti potratům. Z tohoto důvodu ho chtěl Všeoobecný studentský výbor (Asta) a někteří kritičtí studenti medicíny donutit k odchodu z funkce.“

Hoecker otevřeně hovoří s útočníky, kteří se k případu veřejně vyjadřují. Tímto způsobem oživí atmosféru a daří se mu snížit dramatickost tématu. V otevřeném dopise navrhl studentům lékařské fakulty, aby hlasovali o tom, zda má profesor Cullen nadále vyučovat. Nikterak

nepřekvapí, že studenti odmítli hlasovat a Cullen pokračuje ve výuce. Agresorů je vždycky málo, ale mají podporu nějakého orgánu, do kterého dosadili své lidi.

Situace na univerzitách a ve sdruženích

Smutnou skutečností je to, že na univerzitách a ve sdruženích panuje strach z aktivistů kultury rušení, protože si lidé myslí, že pokud se od napadeného člověka nedistančují, stanou se dalším terčem útoku. Proto se většina univerzit a sdružení nechává ovládat prostým strachem z aktivistů kultury rušení. Tento smutný postoj se bohužel objevuje i v jiných zemích a připomíná provinilé mlčení Němců, když jasně viděli zlo, které nacismus v blízké budoucnosti přinese.

Protiútok i prostřednictvím soudů

Ocitujme Hoeckerova slova: „Zakročíme proti nejhorším pomluvám a proti každému, kdo o (profesorce) Marii-Luise Vollbrechtové šíří nepravdivé nebo urážlivé informace. Podnikáme kroky proti samotné Humboldtově univerzitě, jejíž představitelé tvrdí, že Vollbrechtová nectí hodnoty univerzity. Chceme tento citát sprovdit ze světa, aby se nepodepsal na zbytku života naší klientky. Zaměstnavatelé mají povinnost pečovat o své zaměstnance. Univerzita tuto povinnost nesplnila a musí opět začít bránit své profesory.“

Jste znám tím, že svému oponentovi

hrozíte a zastrašujete ho ještě před použitím právních prostředků. Je tomu tak i v tomto případě?

Samozřejmě, že vyhrožuji. Abyste zastavili nezákonné útoky na klienta, musíte útočníkovi pohrozit negativními důsledky.

Není to také forma rušení?

Ano, ale jedná se o rušení protiprávních výroků, nikoliv osob. Některé výroky jsou ve veřejném diskurzu přípustné a užitečné, jiné nikoli. Na nepravdivá tvrzení se nevztahuje svoboda projevu.

Tolik k článku o právníkovi Ralfu Hoeckerovi.

Závěr

Agresivní skupiny, které byly výše zmíněny, jsou výplodem marxismu. Obvykle jde o lidi s nízkým morálním a odborným profilem, kteří si z agitace udělali povolání, protože skrytá organizace, která je podporuje, jim platí veškeré výdaje a slušné peníze, aby mohli žít v akademické nečinnosti. Sílu jim dodávají hlavně globalistická mainstreamová média, která ovládají asi 80% médií (film, televize, rozhlas, digitální a tištěná média a tři velké sociální sítě), protože jejich akce vždy podporují nebo alespoň zamlčují, ale nikdy proti nim nevyvolávají protesty, protože by to bylo politicky nekorektní.

Když na vás kultura rušení zaútočí, musíte vydržet a pak se jí postavit, najít si právníka a v případě potřeby jít k soudu. Ústava a zákony jsou často lepší, než si myslíte, zejména pokud jde o odsouzení trestného činu hanobení a znevažování dobrého jména.

Peter Kopa
Think Tank LA

Dr. Peter Kopa
právník

ZA DOBRO SE BIJEME V KAŽDÉM VĚKU

Nový pražský arcibiskup Mons. Jan Graubner v adventu nadělil dárek kněžím pražské arcidiecéze, když na tři ze čtyř adventních nedělí napsal pastýřský list. Krásná věc! A ještě krásnější je, že se tato série dopisů věnuje tématu nanejvýše podstatnému: mši svaté. V druhém listu na druhou adventní neděli otec arcibiskup a metropolita český připomíná, že se nejen v průběhu let změnila postní praxe před mší svatou, resp. svatým přijímáním z původního postu od půlnoci přes tříhodinový na pouhou hodinu, ale že se hlavně na tuto praxi zhusta zapomíná. „Je pravda, že hodinový půst je maličkost. Hodinu nejíst a nepít? To přece není žádná oběť! Oběť je to sice maličká, ale moc dobrá pomůcka. Rozhodně se na ni nemá zapomínat. Jestli si máme odřeknout jídlo, či nějaký mls, musíme vědět proč. Ano, pokaždé si tak můžeme připomenout, co se má stát už za hodinu. Půjdeme na mši.“ Když chceme být zdravější, mít lepší pokožku, hubenější a pohyblivější, neváháme obětovat mnoho. A dáváme to světu najevo. Když chceme být svatější, blíže Kristu, držíme hodinový půst. (Svět to vědět, není-li to dobré pro spásu duší nám svěřených, nemusí.) Ale skoro by se dalo říci, že více než „dobrá pomůcka“ je eucharistický půst vyjádření niterného vztahu k Eucharistii. Chceme nechat místo Kristu. Zvláště dneska, kdy plná břicha velí světu a odvážně kynou do ztracena.

Ale u kondice lidského těla zůstaneme. V úterý 6. prosince došlo v polském Přemyšlu k bankovní loupeži. Útočnicí byla mladá žena, která ohrožovala zaměstnance nožem a požadovala peníze. Mladá žena kolem 16:00 vstoupila a začala zaměstnancům vyhrožovat, použila útočným gestem nůž a požadovala po nich peníze. Na jedné z nahrávek uniklých na internet je vidět, jak útočnice tahá jednu z žen (pravděpodobně zaměstnankyni banky) za vlasy. Žena v pozadí se snažila s agresorem mluvit, ale nebylo to příliš úspěšné. Nakonec k úspěšnému dopadení a paralyzování útočnice pomohla 91letá žena. Když se útočnici nepodařilo zastavit ani uklidnit, zasáhla hrdinně, a ve chvíli, kdy tato agresorka tahala stále bankovní úředníci za vlasy a ohrožovala ji nožem, k ní seniorka zezadu přistoupila a začala ji bít berlí. Tato úspěšná mise vedla k zatčení a obvinění. Z toho vyplývá, že za dobro se bijeme v každém věku!

Advent je nejen dobou očekávání a půstu, ale i hluboké reflexe o člověku, životě a světě. Jan Pavel II. V encyklice *Dives in misericordia* - encyklika O Božím milosrdenství píše: „V dnešním světě narůstá pocit ohrožení. Roste onen existenciální strach, který je spojen především s vyhlídkou na válečný konflikt, který by vzhledem k dnes existujícímu arzenálu atomových zbraní nutně znamenal alespoň částečnou sebevraždu

Na slavnost Neposkvrněného početí Panny Marie dekorovali poprvé pražští hasiči obnovený Mariánský sloup vítězným věncem po vzoru římských hasičů na Piazza di Spagna. Foto: Zdeněk Žalský

lidstva. Avšak toto ohrožení se netýká jen toho, co mohou lidé lidem udělat pomocí prostředků vojenské techniky. Existují zde i mnohá jiná nebezpečí, která jsou produktem zmaterializované civilizace, jež přes všechna humanistická prohlášení dává přednost věcem před lidskou osobou. Současný člověk se právem obává, že pomocí prostředků této civilizace, které si lidský rod vymyslel, mohou jednotlivci, rodiny, společenství, společnosti nebo i národy trpět násilím nebo bezprávím od jiných jednotlivců, skupin obyvatel nebo národů. Dějiny našeho století o tom podávají dostatek příkladů.“

-zd-